

EIDSVOLL KOMMUNE

Forslag til budsjett for 2015

HANDLINGSPLAN FOR PERIODEN 2015-2018

- VENSTRES FORSLAG TIL ENDRINGER

Innledning

Eidsvoll kommune står foran store utfordringer. Disse utfordringene er knyttet til både etterslep på vedlikehold og behovet for store nye investeringer som følge av befolkningsveksten.

Forslaget til budsjett og handlingsplan for 2015 og økonomiplan for 2015-2018 inneholder forslag til store investeringer som vil binde opp midler i driftsbudsjettet for de kommende årene, gjennom betaling av renter og avdrag. Mange av investeringene kan ikke unngås. De er et resultat av manglende vilje og evne fra de folkevalgte i Eidsvoll gjennom flere perioder til å gjøre langsiktige prioriteringer av for eksempel løpende vedlikehold og nødvendige investeringer. Dette må det gjøres noe med nå.

Større vilje til nødvendige investeringer

Kommunestyret står nå overfor viktige avgjørelser som vil vise retningen for Eidsvoll fremover. Viljen til å ta de nødvendige investeringene ser ut til å være større enn den var for få år siden. Innbyggerne i Eidsvoll må være forberedt på et strammere tjenestetilbud, fordi midler til betaling av avdrag og renter må tas av driftsbudsjettet. Som følge av budsjettvedtaket høsten 2013 er også Eidsvoll på ROBEK-listen og har derfor ikke full handlefrihet, noe som preger årets behandling av budsjett og handlingsplan. Når investeringene er gjort og tjenestetilbudet igjen kan bedres vil dette forhåpentligvis gi som effekt at både bedrifter og privatpersoner ser Eidsvoll som en attraktiv kommune å etablere seg i.

Venstres kommune har større frihet til reelt selvstyre

Venstre har ambisjoner på Eidsvolls vegne, og mange forslag til hvordan kommunen skal levere et godt tjenestetilbud til sine innbyggere. Venstre ønsker en helt annen frihet for den enkelte kommune til selv å påvirke både hvilke oppgaver som skal løses, hvordan disse skal løses – og hvilke økonomiske rammer kommunen skal ha. Disse lovmessige og økonomiske rammene avgjøres av Stortinget. Venstres budsjettforslag i kommunestyret må derfor tilpasses de lovmessige og økonomiske rammer kommunen faktisk har.

Åpenhet i budsjettprosessen

I forbindelse med budsjettet høsten 2013 kritisert Eidsvoll Venstre samarbeidspartiene Høyre, FrP, AP, KrF og EDB for manglende åpenhet ved at de ønsket å gjennomføre drøftinger for et mulig felles budsjett uten at dette skulle kommuniseres ut før partiene hadde kommet til enighet. Eidsvoll Venstre har ved årets budsjettbehandling ikke samarbeidet med noen, men likevel bidratt til åpenhet mellom partiene og ut til innbyggerne ved at de spørsmål Venstre stilte til Rådmannen og hans svar ble lagt ut på vår nettside og på Facebook.

En god kommune å leve i

Venstres mål er at Eidsvoll skal være en god kommune å leve i, ikke bare å bo i. Barn og ungdom i barnehage og skole skal ha et læremiljø som gir gode fysiske rammer for pedagogiske tilbud preget av kvalitet. De eldre skal sikres en verdig alderdom der kommunens tjenestetilbud er tilpasse den enkeltes behov. Det skal være et godt investeringsklima som bidrar til at det skapes arbeidsplasser i Eidsvoll.

Knut Bakkehaug, Leder Eidsvoll Venstre, den 6. Desember 2014

2014 - nok et utfordrende år for Eidsvoll kommune

Etter at AP og FrP ved budsjettbehandlingen i desember 2012 hadde funnet sammen og vedtatt et svært defensivt budsjett for 2013, valgte Høyre foran budsjettbehandlingen for 2014 å ta initiativ for å få innflytelse over budsjettet. De kontaktet i første omgang FrP og KrF, senere også EDB og Venstre. Senere fant AP ut at de også ønsket å delta i disse samtaler. Samtalene mellom disse partiene ble i utgangspunktet ikke gjort offentlig, og partiene forpliktet seg til *ikke* å informere om samtaler før man hadde funnet ut om det var mulig å komme frem til et felles budsjettforslag. Venstre deltok i et av møtene, men valgte å trekke seg ut av samtaler. Venstre mente at forslagene til finansiering som ble lagt inn var upresise og uferdige.

Høyre, FrP, AP, KrF, og EDB kom etter dette frem til et felles budsjettforslag. Dette forslaget ble vedtatt mot Venstre, SP og SV sine stemmer i kommunestyret. Budsjettvedtaket inneholdt mange tiltak som Eidsvoll Venstre kunne ha støttet og noen som vi var uenige i. Inndekningen fremstod like upresis og uferdig som den gjorde på det tidspunktet Eidsvoll Venstre trakk seg ut av samtaler.

Etter at kommunestyret hadde vedtatt budsjett for 2014 og handlingsplan for 2014 - 2017 gjorde Fylkesmannen i Akershus oppmerksom på at Handlingsplanen ikke var i balanse og at budsjett og handlingsplan derfor ikke kunne godkjennes. I et møte med alle gruppelederne i kommunestyret gikk en representant for Fylkesmannen gjennom budsjettet og handlingsplanen og pekte på de svakhetene som hadde ført til at det ikke ble godkjent. Det ble videre opplyst at Eidsvoll kommune på denne bakgrunn kom inn på ROBEK-listen. For å få et lovlig budsjett måtte kommunestyret fatte nytt vedtak om budsjett for 2014. Representanten for Fylkesmannen anbefalte at kommunestyret burde vedta budsjettet tilnærmet omtrent som i desember – men med en finansiering gjennom å bruk av disposisjonsfondet for å dekke underskuddet. Dette rådet fulgte ikke samarbeidspartiene. Gjennom det nyopprettede finansutvalget utarbeidet de en rekke kutt hals over hode – og disse kuttene ble vedtatt av kommunestyret den 11. mars 2014. I realiteten var man tilbake der man var året før; mange helt overraskende og uforberedte kutt som undergraver tilliten til Eidsvoll kommune.

Nei til eiendomsskatt

Rådmannen har i sitt forslag til budsjett og handlingsplan for Eidsvoll kommune *ikke* lagt inn eiendomsskatt. Han begrunnet dette i forbindelse en presentasjon av sitt forslag til budsjett og handlingsplan i kommunestyret 15. oktober 2014. Rådmannens begrunnelse var at kommunen først bør forsøke å skaffe balanse mellom utgifter og inntekter gjennom det arbeidet som nå er påbegynt, før man vurderer eiendomsskatt. Dette er Eidsvoll Venstre enig i.

Eidsvoll Venstre vil i tillegg advare mot at kommunen ved å innføre eiendomsskatt vil sementere inntektssystemet slik det i dag fungerer. Det er i dag stor forskjell mellom statlig rikdom og kommunal ressursknapphet.

Staten har mye penger til disposisjon. Venstre ønsker ikke at staten skal bruke mer penger, men fordele dem annerledes. Kommunene er det offentlige service- og forvaltningsnivået som er nærmest innbyggerne, og som derfor burde få tilført en større andel av statlige midler. I tillegg bør hele systemet for såkalt lokalt selvstyre revurderes fullstendig. I dag har staten kontroll over hvilke oppgaver, inntekter og utgifter kommunene skal ha. Lokalpolitikere har meget begrenset handlingsfrihet, som handler om å gjøre det beste ut av situasjonen.

Eiendomsskatt kan også ses på som et middel til inntektsutjevning mellom borgerne. Venstre mener at eiendomsskatt i en kommune ikke kan ses løsrevet fra resten av skattesystemet. Venstre mener at inntektsutjevning ikke er en kommunal oppgave, men et spørsmål som må avgjøres på rikspolitisk nivå.

Eidsvoll Venstre vil derfor ikke innføre eiendomsskatt i handlingsplanperioden.

Økt skatteanslag

Eidsvoll Venstre har de to siste årene pekt på konsekvensen av den store befolkningsveksten i Eidsvoll i forhold til kommunens inntekter. Rådmannen har som tidligere ikke lagt inn økning i hverken inntekt eller utgifter som følge av befolkningsveksten, med noen mindre unntak. Til det beregningsverktøy som KS har utarbeidet kalt Stolp-modellen foreligger et vedlegg som er ment til beregning av inntekter og utgifter ved særlig stor befolkningsvekst. Veldig grovt sett vil en ved å anvende denne få en realinntektsvekst som er lik differansen mellom kommunens befolkningsvekst og befolkningsveksten for hele landet. I 2013 var denne differansen ca. 1,2 prosent og den ser ut til å bli noe høyere i 2014.

Fordi Eidsvoll Venstre ikke har noen støtte for dette synspunktet er vårt budsjettforslag for 2015 *ikke* saldert med en slik inntektsvekst, men effekten det kunne fått er gitt som eksempel nederst i talldelen; hvor det fremkommer beregning av realinntektsvekst på henholdsvis 0,25 %, 0,5 % og 1 %.

Eidsvoll Venstre er fortsatt av den oppfatning at en slik beregning burde vært foretatt som grunnlag for budsjett og handlingsplan for Eidsvoll.

Veksttilskudd

Tidligere fikk kommuner med en årlig gjennomsnittlig befolkningsvekst siste tre år på 1,75 ganger landsgjennomsnitt veksttilskudd. Etter den nye ordningen gjeldende fra 2015 gis det veksttilskudd for kommuner med en årlig befolkningsvekst høyere en 1,6 % pr år i gjennomsnitt de siste 3 årene. Som følge av dette får Eidsvoll i 2015 ca. 10 millioner kroner.

Rådmannen har lagt inn tilsvarende beløp for 2016, men ingenting for årene 2017 og 2018. For året 2017 som bygger på veksten for 2014, 2015 og 2016 vil befolkningsveksten måtte falle under ca. 1,2 % pr. år for årene 2015 og 2016 for at veksttilskudd *ikke* skal utløses for 2017. Eidsvoll Venstre anser dette som så lite sannsynlig at vi har lagt inn veksttilskudd også for årene 2017 og 2018 - med en noe lavere beløp enn for 2015 og 2016.

TV-overføring/live-streaming av møter i folkevalgte organer i Eidsvoll

Eidsvoll Venstre har over lang tid forsøkt å få gjennomslag for TV-overføringer av møter i folkevalgte organer, og det lå inne i budsjettet som kommunestyret vedtok for 2014. Fordi fylkesmannen underkjente budsjettet måtte kommunestyret vedta et nytt budsjett den 11. mars 2014. Da kuttet flertallet; Høyre, Ap, FrP, KrF og EDB bevilgningen til TV-overførte møter. Eidsvoll Venstre ønsker TV-overføringer fordi vi tror at dette vil bidra til åpenhet om og innsyn i politiske prosesser. Videre kan dette skape interesse for deltakelse i politisk arbeid i kommunen.

Eidsvoll Venstre har derfor satt av midler i budsjettet til dette.

Kommunejurist/advokat

Rådmannen har i sitt forslag til budsjett og handlingsplan lagt opp til å ansette en kommunejurist. Det er lagt inn kostnader til dette med 788 000,- kr. pr. år i handlingsplanperioden, men med halvårsvirkning for 2015. I tillegg til dette er det lagt inn utgiftsøkninger til kjøp av juridisk bistand to steder i budsjettet med henholdsvis 100 000 kroner pr. år knyttet til sentraladministrasjonen og 320 000 kroner pr. år knyttet til barnevern.

Eidsvoll Venstre synes i utgangspunktet at ansettelse av en kommunejurist er et godt tiltak som kan gi bedre kvalitet i de vedtak som kommunen fatter, og på denne måten sikre innbyggernes rettssikkerhet. I tillegg vil det være rimelig å anta at en kommunejurist vil kunne bidra til reduserte kostnader til kjøp av juridiske tjenester - uten at kommunen helt kan unngå slike kjøp. Eidsvoll Venstre har derfor forsiktig lagt inn en innsparing til kjøp av juridiske tjenester på 200 000 kroner pr. år fra 2016.

Psykomotorisk behandling

Ventetiden på Psykomotorisk behandling i Eidsvoll er 3 år. I tillegg er fagmiljøet svært lite og gir dermed liten rom for faglig utvikling og avstemming.

Trimmen fysioterapisenter har derfor sendt et tilbud til Eidsvoll Kommune der psykomotorikeren har tilbudt seg å redusere sin bevilgningsandel for å kunne ansette en ekstra Psykomotoriker.

Kostnaden for kommunen er kr 100 000 mens gevinsten kan bli 100% økning i behandlingstilbudet.

Muskel-, skjelettplager og -smerter/sterk kroppslig ubehag uten en avklart diagnose eller diagnose der annet behandlingstilbud ikke finnes, vil kunne oppleve bedring med Psykomotorisk behandling. Spesielt for unge og mennesker i arbeidsfør alder, er det belastende både for de det gjelder og samfunnet, at ventetiden på behandling er så lang.

Skolestruktur – opprettholdelse av eksisterende skoler

Det fremkommer i rådmannens grunnlagsdokument at Finstad skole er foreslått nedlagt fra skoleårets begynnelse høsten 2015. Eidsvoll kommune har en sterk befolkningsvekst og stadig behov for økt skolekapasitet. Elevene ved Finstad skole vil ved en nedleggelse etter nærskole-prinsippet tilhøre fire skolekretser. Kortsiktig er det dog opplyst at alle elevene vil kunne få plass på Ås skole. Lokalmiljøet på Finstad vil ved en nedleggelse av skolen bli sterkt svekket og det vil også redusere mulighetene for å drive aktiviteter med utgangspunkt i skolen og dens elever. I skolestrukturrapporten konkluderte et flertall mot nedleggelse av Finstad skole med en begrunnelse lik den som fremkommer ovenfor. I følge Rådmannens grunnlagsdokument sparer Eidsvoll kommune ca. 4,5 millioner kr. årlig på en slik nedleggelse. Kommunens økonomiske situasjon er utfordrende, men Eidsvoll Venstre mener likevel at den ikke er slik at nedleggelse er et nødvendig tiltak.

Eidsvoll Venstre går derfor inn for å opprettholde Finstad skole.

Det fremkommer videre i rådmannens grunnlagsdokument at ungdomstrinnet ved Feiring skole er foreslått nedlagt fra skolestart høsten 2015. De elevene som berøres av denne nedleggelsen er tenkt overført Vilberg ungdomsskole. Lokalene ved Vilberg ungdomsskole er i svært dårlig forfatning og det er lagt opp til en omfattende rehabilitering av hele bygningsmassen i handlingsplanperioden. På denne bakgrunn er Eidsvoll Venstre av den oppfatning at å øke elevtallet ved Vilberg ungdomsskole i den samme perioden ved å overføre elever fra en skole som fungerer bra ikke er et godt tiltak.

Eidsvoll Venstre vil opprettholde ungdomstrinnet ved Feiring skole.

Forslaget om nedleggelse av Eidsvoll Verk skole er omtalt i kommentarene til Venstres endringsforslag til investeringene i budsjettet og handlingsplanen.

Investeringer

Etter at Norconsult la frem sin utredning for Utvalg for oppvekst og levekår 19. november 2013 synes det å ha vært enighet om at det var nødvendig å bygge helt ny barneskole til erstatning for Vilberg barneskole.. I rådmannens grunnlagsdokument ligger det inne låneopptak til dette, men det legges likevel opp til en ny gjennomgang av muligheten for å rehabilitere den gamle skolen der den ligger i dag. Eidsvoll Venstre vil gå imot dette. Skolen har en problematisk plassering når det gjelder trafiksikkerhet og dagens skole ligger slik plassert på tomten at en rehabilitering mens elevene går på skolen synes svært utfordrende. Venstre anser det å være betydelig økonomisk risiko ved en slik rehabilitering, og viser i denne sammenheng til kostnadene ved rehabilitering av tidligere Råholt ungdomsskole til dagens Bønsmoen barneskole.

Eidsvoll Venstre har redusert låneopptaket til byggingen av Vilberg barneskole no. Eidsvoll kommune har tidligere ved flere anledninger redusert/kuttet i kostnadene til nye skoler sent i prosessen, noe som har ført til lite gjennomtenkte endringer ved blant annet materialvalg. Slik sett er det bedre å forsøke å få de ansvarlige for å planlegge utbyggingen av ny skole til å tenke gjennom hvordan de skal holde kostnadene nede tidlig i prosessen.

I rådmannens grunnlagsdokument framkommer at det legges opp til utbygging av Bønsmoen skole for å få plass til elevene fra Eidsvoll Verk skole når denne legges ned fra 01.01 2018.

Eidsvoll Venstre vil opprettholde Eidsvoll Verk skole. Eidsvoll Venstre tror på bakgrunn av antatt elevvekst at det ikke vil være plass til elevene fra Eidsvoll Verk skole i 2018, eller kort tid etter 2018, med den utbyggingen det er lagt opp til. På denne bakgrunn er investeringen på tilsammen kr. 49 millioner kroner foreslått tatt ut av investeringsplanen i handlingsplanperioden.

I rådmannens grunnlagsdokument legges det opp til en investering på til sammen 76 millioner kroner til bygging av en ny kommunal barnehage i området rundt Hammerstad (Ås). Eidsvoll Venstre er oppmerksom på at det i utgangspunktet er en målsetting om hvor stor andel av barnehageplassene som er kommunalt drevet og at en slik utbygging bidrar til å oppnå målsettingen. I den situasjonen Eidsvoll kommune befinner seg i, med svært store behov for investeringer innenfor skolesektoren, mener Eidsvoll Venstre at en slik investering i barnehage ikke bør gjennomføres. Utbygging av barnehage i det aktuelle området bør derfor overlates til private aktører.

Eidsvoll Venstre går i budsjettforslaget inn for et *reduisert låneopptak* i handlingsplanperioden på til sammen 135 millioner kroner. Innsparingen i drift er satt til 5,66 % pr. år av lånebeløp flatt gjennom hele handlingsplanperioden.

Begrunnelser for verbalforslagene

Venstre foreslår å legge ned finansutvalget. Finansutvalget består av ordfører og gruppeleder for de tre største partiene i kommunestyret AP, Høyre og Frp. Slik kommunestyret nå er sammensatt og med samarbeidet mellom disse tre partiene i forbindelse med budsjettet høsten 2013 og nå høsten 2014 er det ingen opposisjon eller alternative synspunkter representert i utvalget. Venstre har gjennom hele 2014 hatt til vurdering å bringe finansutvalget inn for fylkesmannen til lovlighetskontroll. Det foreligger ikke protokoll fra møtene eller beskrivelse av hva som har foregått i disse møtene. Alle større økonomiske spørsmål i kommunen kan i realiteten bli avgjort i et organ som opposisjonen ikke har tilgang til eller innsyn i, dersom en ikke velger å møte opp som tilhører. Dette er uheldig for lokaldemokratiet, og for den offentlige debatt.

Ved behandlingen av budsjett for 2014 og handlingsplan 2014 - 2017 foreslo Venstre å invitere organisasjonen NHO service til å redegjøre for kommunestyre om funnene i rapporten "Sammen for velferd i Eidsvoll kommune" fra 2013, om hvordan innføring av "beste praksis" kan frigjøre ressurser til å bedre kommunens velferdstilbud. Dette forslaget ble ikke vedtatt. I løpet av året som har gått har Formannskapet fått en gjennomgang som kan minne om denne ved hjelp av sammenligning av KOSTRA-tall for kommunegruppe 7. Det er flere partier som ikke er representert i Formannskapet og som følge av dette ikke har fått denne gjennomgangen. Videre er organisasjonen NHO Service en organisasjon som ikke har noen bindinger til kommunene. Eidsvoll Venstre foreslår derfor som i 2013 at Eidsvoll kommune inviterer organisasjonen NHO service til en gjennomgang som beskrevet ovenfor. Gjerne i tilknytning til den budsjettkonferansen som nå ligger inne i budsjett og handlingsplan.

Eidsvoll Venstre har tidligere foreslått at Sundtoppen utvikles som park og grønn lunge i Sundet. På bakgrunn av kommunens økonomiske situasjon har Eidsvoll Venstre ikke lagt inn penger til dette tiltaket i budsjett og handlingsplan 2015 til 2018. Det bes likevel om at administrasjonen

Budsjett for Eidsvoll kommune
Langtidsplan 2015-2018
 Endringer i 1000 kr

Endringsforslag fra Venstre

DRIFT	2015	2016	2017	2018	SUM
Nye tiltak drift i 1000 kr					
Opprettholde Finstad skole	1565	3753	3753	3753	12824
Opprettholde U-trinn Feiring	428	1030	1030	1030	3518
Opprettholde Eidsvoll Verk skole	0	0	0	7022	7022
Drift Finstad skole	400	800	800	800	2800
Drift Eidsvoll Verk skole	0	0	0	1180	1180
Opprettholde frisklivssentralen	633	1267	1267	1267	4434
TV overføring politiske møter	100	20	20	20	160
Digitale læremidler i skolen	400	400	400	400	1600
Opplæring digitale læremidler	200	200	200	200	800
Psykomotorisk fysioterapi	100	100	100	100	400
Opprettholde AMU/verneombud	200	200	200	200	800
Støping av Donalis kunsverk	68	0	0	0	68
SUM nye tiltak	4094	7770	7770	15972	35606
Nye tiltak inndekning i 1000 kr					
Reduserte lånekostnader	-453	-1869	-5665	-7649	-15636
Reduksjon ØRB IKS	-400	-400	-400	-400	-1600
Reduksjon kjøp av juridiske tjenester		-200	-200	-200	-600
Lederstruktur Vilberg		-600	-600	-600	-1800
Nedleggelse av Finansutvalget	-20	-20	-20	-20	-80
Redusert avsetning til sentral pott	-1000	-1000	-1000	-1000	-4000
Veksttilskudd			-7000	-7000	-14000
SUM inndekning	-1873	-4089	-14885	-16869	-37716

INVESTERINGER	2015	2016	2017	2018	SUM
Endringer i 1000 kr.					
Redusert låneopptak Vilberg B skole			-10000		-10000
Utelatt låneopptak Bønsmoen	-7000	-20000	-22000		-49000
Utelatt låneopptak barnehage	-1000	-5000	-35000	-35000	-76000
SUM redusert låneopptak	-8000	-25000	-67000	-35000	-135000
Netto Driftsresultat Grunnlagsdok.	7890	7966	-9120	-12593	-5857
Netto driftsresultat Venstre	5667	4485	-2005	-11696	-3549

Økt realinntektsvekst som følge av befolkningsvekst 3 alternativer

0,25 %		3406	6821	10244	20471
0,50 %		6812	13659	20340	40811
1 %		13625	27389	41424	82438

Verbalforslag Eidsvoll Venstre:

1. Finansutvalget legges ned.
2. Organisasjonen NHO Service inviteres til en gjennomgang av rapporten «Sammen for velferdig i Eidsvoll kommune», slik at de folkevalgte kan få en innføring i rapportens funn og utdyping av forslag til hvordan innføring av «beste praksis» kan frigjøre ressurser til velferdstilbudet.
3. For å benytte seg av tilskuddet fylkeskommunen har etablert for ladepunkter for elbiler bør det legges fram et forslag til plan for kommunestyret i 2015, for etablering av slike ladepunkter i Sundet, på Råholt og resten av kommunen.
4. Rådmannen bes utarbeide en sak for kommunestyret hvor om å anlegge park på Sundtoppen.
5. Rådmannen bes legge frem en sak for kommunestyret om å etablere et anlegg for båtturister ved Skjoldnestangen.
6. Trafikksikkerhetsplanen rulleres i løpet av 2015.